

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

вносить: в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тижні 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодинокі числа по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо русне ми сердце і віра руска“. — З Русланових поальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовского ч. 15, п. 1. поверх. Експедиція місця в Агенції Соколовского в п. 1. біля Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише за попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані вільні від порта. — Оповідки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланим“ 40 сот. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки

Занепад парламентаризму.

(X) Посольська палата австрійської державної ради була вже не раз видном всіляких буч і вибухів проти найзвичайніших правил приличности. Однак засідане минушого вівторка переходить уже всякі границі безсоромности і затрати почуття приличности і виховання. Предметом нарад були звіти комісії про затверджене виборів ріжних послів. Сею нагодою покористували ся соціялістичні проводирі Зайца і Вінярський, щоби накинати ся на християнських суспільників і німецьких народоуців за їх союз при останніх виборах до віденської ради міської. В безмежній пристрасти і загорілості затратили всяку сьвідомість, що парламентарна вимова є штукою навіть найострійший суд висловлювати в приличнім виді і наслідком того попали в простакватне ревунство найбогачіших і найогидливіших коршемних висловів, які надають уже в вестях задля цілковитого поміля.

Нема в посольській палаті австр. державної ради сторонництва, котре би не мало слабих сторін, котрого поступки і діяльність була бездоганні, і тому для уздоровлення і направи політичних, суспільних і парламентарних відносин є предметова критика кінечним середником, щоби сі недомаганя, хиби, недостачі розглянути, оцінити і осудити. Коли отже на чергу прийшло справжене вибору одного німецького посла, то можна було сподівати ся горячої розправи, в котрій буде порушений союз німецьких народоуців з християнськими суспільниками в часі віденських громадських виборів. Соціялдемократи і їх союзники жидівські вільнодумці, котрі сподівали ся з нащадком знищити християнських суспільників у Відні і взяти керму столаці у свої руки, але так соромно провалились, закинули злостію і покористувались сею нагодою, щоби виконати пімсту на своїх противниках. Они не могли вереболіти сего, що німецькі народоуці ніби то спроневерили ся після їх розу-

міння вільнодумним засадам і зближили ся до християнських суспільників та тим способом допомогли сим останнім до побіди, а до поражена соціялдемократів і жидівських та жидовілих вільнодумців. І тут посипав ся страшний град усяких прізвиск і безличностей не тільки на християнських суспільників, котрим соціялістичні послы Вінярський і Зайц закидували „фалшоване виборів“, але дістало ся від Зайца і міністри судівництва д-рови Гохенбургероу, котрого Зайц пятаував „злочинцем і соромом німецького народу“, дістало ся і самому парламенту, що „в сій палаті панує така нечесність, як ще ніколи перед тим!“

Окрім того обсипували соціялістичні і вільнодумні послы своїх противників такими прізвиськами і обидливими висловами, котрих повторюване прямо неможливе та кидали ся на них до бійки так, що посольська палата перемінла ся в збіговище червоної товпи уличної. Се засідане стало наглядним доказом, до якого занепаду може дійти парламентаризм і все прилюдне житє, наколи посольська палата і взагалі вся прилюдність не здобуде ся на визволене зід простакватности і тероризму червоної товпи. Нема найменшого сумніву, що ся простакватність перенесена з найогидливіших пияцьких нор на поле прилюдного життя і державної ради загрожує прямо культурі, бо зорганізоване єдинка найстрашнішою насилля не заважає ся перед ніякими способами, щоби дійти до мети своїх переворотних змагань. Нема сумніву, що не може бути страшнішою насилля, як вівторок в посольській палаті виявили соціялісти і псевдо-вільнодумці і що супроти того в будучині кождому приличному чоловікові відпаде отота брати участь в прилюднім житю, виставляти ся на такі напасті і безличні обиди.

Почуте самозбереження повинно привневити всіх, що ще бажать ладу і порядку в державі і в прилюднім житю, щоби зединили ся до сильної оборони проти такого ворога. Засідане з вівторка виявило, що всі сторонництва з живловою силою станули проти здичілости соціялістів і псевдо-вільнодумців, котрі спляють свобідне виконуване політичних

прав иншим сторонництвам і найбезличнішим способом всі инші сторонництва заголюють, плюгавлять і зневажають.

Засідане з вівторка виявило наглядно, що найбільшим ворогом суспільного ладу і порядку, отже й парламентаризму є соціялдемократія, найстрашнішим ворогом всякої свобідної думки, самостійного погляду на справи. Револьверовий вистріл соціяліста в посольській палаті дня 5. жовтня до міністра судівництва д-ра Гохенбургера розкрив анархічні змаганя соціялістів вельми яскраво. Вправді они тоді відпрекували ся всякої спільки із злочинцем, однак показало ся, що надії покладані на приличне поступоване соціялдемократів в парламенті зовсім розвіяли ся. Можна однак сподівати ся, що мірка терпеливости вже перепополнила ся, що всі горожанські сторонництва не дадуть ся дальше насилувати соціялістам і будуть змагати до визволення зід їх тероризму.

Христ.-суспільний посол Кеметтер звернув ся з покликком до всеї палати, щоби визволила ся зід опіки соціялістів і сей поклик найшов голосний відгомін в усій палаті, не тільки між Німцями, але й між иншими ненімецькими сторонництвами. Лише соціялістичні і жидівсько-вільнодумні послы гриміли проти Кеметтера, а представник середмістя д-р Нейман відгрозив ся навіть поличниками і се найліпший доказ культурности псевдо-вільнодумців, се доказ, що жидівські і жидовілі ліберали, котрі бажали видавати себе як „горожанське сторонництво“, а в дійности пособляють лише інтересам і змаганям соціялістів. Не при одній нагоді се виявило ся, а так само і так зване вільнодумне дневникарство помагало все і при всякій нагоді загребувати жар соціялістам, помагало їм в мутній воді ловити риби для себе. Наколи на засіданні вівторка підношено жалі, що парламент втратив серед населеня всяку повагу, то се також треба приписати у великій мірі т. зв. вільнодумному дневникарству всяких відтінків, бож оно жило лише розмазуванем соромних подій парламентарних перед населенем і

безнастанним підцьковуванем одних проти других.

Засідане з вівторка може буде понукою до згуртованя всіх здорових живел в посольській палаті з ріжних сторонництв проти тероризму соціялістів і проти заневолення суспільности псевдо-вільнодумним дневникарством. Вже на тім засіданні станули всі сторонництва обиджувані соціялістичними ревунями разом і зажадали вибору комісії для догани, а наслідком того вибрано нечуване доси число таких комісій, бо аж одна й ця ть. Вправді висуває ся тут знов небезпека, що наслідком такої безличної комісії в справі обиди може дійти до великої запутаности, якої не зможе розвязати парламентарний регулямін, що при звітах сих комісій в палаті дійде знов до нових вибухів насилля і безличности, що посольська палата буде знов видном здичілости і безсоромности ревунів і доведе до ще більшого заострення, розладу і розстрою в державній раді. З другого боку однак можна сподівати ся, що значна перевага здорових живел в посольській палаті перемаже се критичне положення і що після такої бурі і бучі прочистить ся воздух в посольській палаті з корчемного сопуху і уличного задуху та що посольська палата зрозуміє свою дійсну задачу і забере ся до позитивної і реальної роботи, котрої від неї вимагає так довго населеня.

Йосиф II. чи Ян Казимир?

(З нагоди святкованя мнимої 250-літної річниці встанованя львівського університету).

(Дальше).

Пригляньмо ся теper, як виглядають погляди на генетичну звязь академії Яна Казимира з університетом Йосифа II. і о скільки они стійні.

Проф. Тадей Войцеховський, що (як в горі згадано) у відчаті при інавгурації року шк. 1884/5 покликнував ся на слова ректора про перше столітє встанованя

Лев Толстой.

Виправа.

(Дальше).

VIII.

Провідник вказав брід і передня сторожа їзди а за нею генерал з дружиною почали переправляти ся. Вода сягала коням по груди, з величезною силою гнала між білим камінем, які де-пече вихляли ся на поверхню і творили коло кінських ніг півністі і шумлячі вири.

Кові, непокоєні шумом води, підносили голови і насторожували уши, однак міриво і осторожно йшли проти струї по нерівнім дні, їздці підтягали ноги і підносили зброю. Піхота буквально тільки в сорочках, держучи над водою карабіни, до яких були привязані клунки з оджию і хапаючись по кількавацять за руки, з видимим на їх лицах зусиллям змагали ся з силою течії.

Артилеристи з голосним криком впроваджували коний до води. Армати дзвонили о каміністе дно, але поцтиві чорноморські коники згідно втягали посторонки і вдрапували ся на другий беріг. Скоро тільки закінчила ся переправа, на лице генерала виступила якась задума і увага. Завернув коня і ра-

зом з кінницею пігнав по широкій, окруженій лісом, розстеленій перед нами поляні. Козацький, кінний ланцух витягнув ся здовж берега ліса. В лісі появиля ся піхота в черкесці і папаші. Котрийсь офіцер говорить: „се Татары.“ Ось з пиза дерева вилетів димок... один стріл... другий. Наші густі стріли заглушують неприятельські. Тільки часом перелітаюча мимо з брєнієм подібним до лету пчоля, куля вказує, що не всі стріли походять з нашої сторони. Ось піхота бігом а армати повільним ходом переходять в ланцух. Чути гук армат, металічний звук лету картечів, сичіне ракет, тряскіт стрільного оружя. На просторій поляні видно на всі сторони їзду, піхоту і артилерію. Дими з армат, ракет і карабінів лучать ся з зарощеною травою і мракою. Полковник Хазанов підлітає до генерала і в повнім бігу нараз осаджує коня на місці.

— Ексцеленціє — говорить салютуючи — чи пустити їзду, показали ся хоруговки — і вказує нагайкою на кінних Татарів, перед якими їде двох на білих конях, несучи червоні і сині шматки на патках.

— З Богом, Іване Михайловичу — говорить генерал.

Полковник з місця звертає конем, добуває шабл і кличе: Гурра!

— Гурра! Гурра! Гурра! — загреміло в рядах; їзда жене за ним. Всі глядять з зацікавленем; ось хоруговка, одна, друга, трета, четверта... Неприятель не чекаючи на напад,

пофаєть ся в ліс і розпочинає звідтам огонь з ручної зброї.

— Quel charmant coup d'oeil! — говорить генерал, підскакуючи злегка по англійськи на своїм карім, тонконогім коні.

— Charmant** — відповідає майор і вдаряючи нагайкою свого коня, підїздить до генерала.

— C'est un vrai plaisir, que la guerre dans un si beau pays.***

— Et surtout en bonne compagnie**** — докинув генерал зі солодким усміхом. Майор вклонив ся.

В тій самій хвилі, з острым неприємним свистом перелітає неприятельський стріл і вдаряє о щось. З заду чути зойк раненого. Сей зойк так дивно ділає на мене, що образ війни тратить для мене в одній хвилі цілий свій чар. Але здаєть ся, що ніхто крім мене не звертає на се уваги. Майор смієть ся зовсім щиро, инший офіцер спокійно повторяє слова початого реченя, генерал дивать ся в противний бік і з найрівнодушнішим усміхом говорять щось по французки.

— Чи ексцеленція велить відповісти на їх стріли? — питає, надбігаючи, офіцер артилерії.

— Добре, настраште їх — сказав недбало генерал, запалуючи папіроску.

Батерія займає позицію і зачинаєть ся стрілянина. Земля стогне від вистрілів, раз в раз вибухають огні і дим, в яким на силу

можна доглянути вояків, що обслуговують армати, вигриває очи. Авл остріляно. Знов підїздить полковник Хазанов і на розказ генерала летить на авл. Знов роздаєть ся воєнний окрик і кінниця щезає в хмарах диму. Вид був дійсно величавий. Одно тільки мені, чоловікови, що не брав участі в сій стичці і не був привичавний до гучу, псувало загальне вражінє, іменно се, що сей рух, се оживленя і крики видали ся мені зовсім непотрібними. Мимоволі насувало ся мені порівнанє до чоловіка, який би з великим розмахом рубав сокирою воздух.

IX.

Наше війско заняло вже авл і не лишила ся в нім ані одна неприятельська душа, коли генерал з дружиною, до якої і я прилучив ся, підїхав до нього. Довгі, чисті саклі з плоскими дахами з землі і гарними коминами, були розкинені на нерівних, камяних узгір'ях, між якими вилла ся невеличка річка. З одного боку тягли ся освічені сонцем зелені сади з величезними грушками і сливками, з другого сторчили уставлені прямовісно цвинтарні плити і довгі деревляні тички з завішеними на них кулями і рїзвобарвними хоруговцями. (Були се могили джигітів). Війско в порядку стояло за брамою.

В одній хвилі драґони і козаки, з очеvidною радістю розсипали ся по крутих закутках і пусте село ожило. Там валить ся

Львівського Університету, так говорив сам як ректор при інавгурації р. шк. 1894/5, коли то сей університет мав уже і медичний виділ:

„По трzeci raz otworzył się teraz Wydział lekarski przy Uniwersytecie lwowskim. Naprzód, przed dwustu trzydziestu i trzema laty, kiedy król Jan Kazimierz pierwszy raz założył we Lwowie uniwersytet, uniwersytet pełny, o czterech fakultetach, a więc i z medycznym, w roku 1661. Wiadomo, że ten pierwszy uniwersytet lwowski oddany był w zarząd Towarzystwu Jezusowemu, podobnie, jak nieco przedtem uniwersytet wileński, i tyle innych uniwersytetów w ówczesnych państwach katolickich. I wiadomo też, że ten pierwszy uniwersytet lwowski upadł razem z Towarzystwem Jezusowem, niedoszedłszy pełnego bytu, owszem — zmarniawszy w bezrzędzie byłej Rzeczypospolitej. Ale nie zmarniała całkiem myśl Jana Kazimierza i jego doradców. Bo gdy następnie Cesarz Józef II. założył powtórnie we Lwowie uniwersytet w roku 1784, było widoczne, że Cesarz obdarzył Galicyę uniwersytetem dlatego, że ten kraj miał już poprzednio taką szkołę. Więcej: część budynku i niektóre siły nauczycielskie starego uniwersytetu kazimierzowego zostały powołane do działania w uniwersytecie józefińskim; tak, że można by nawet pokusić się o twierdzenie: że była pewna ciągłość, jeżeli nie w instytucyi, to przynajmniej we funkcyi nauczycielskiej.“ (Przemówienie Rektora Uniw. Lwows. dnia 9. paźdź. 1894. str. 5—6).

Як бачимо, слова проф. В. дуже обережні: він стверджує факт, що університет Яна Казимира з хвилею касати Ордену Єзуїтів упав, що не змарніла тільки „myśl“, що Йосиф II. заложив „powtórnie“ університет, що виправді „można by pokusić się o twierdzenie, „ciągłość“ між одним університетом а другим, але тільки „pewna ciągłość“, бо не відважує ся проф. В. твердати, що було оно „w instytucyi“, а хіба лише „we funkcyi nauczycielskiej“!

Противеньством погляду проф. Войцеховського треба вважати погляд проф. Бальцера: „Nawet zakładanie nowych uniwersytetów miało podówczas przedewszystkiem plany germanizacyjne na oku; w tym to głównie celu, po zajęciu fundacyj dawnej akademii zamojskiej, urządził Józef II. r. 1784 uniwersytet we Lwowie, ufundowany w właściwie jeszcze przez króla Jana Kazimierza r. 1651.“ (Historja ustroju Austrii, Львів 1899 str. 429).

Тверджене проф. Бальцера переходить отже всякі граници сьмилівости, бо про чоловіка, що властиво заложив теперішній університет (то є про цесаря Йосифа II.) каже ся, що він лише „urządził“ ествуючий вже університет!

Годі одначе не звернути притім уваги на факт вельми знаменний: ото проф. Бальцер в другім виданю своєї „Historji ustroju Austrii“ (Львів 1908 str. 364) значно змодифікував своє надто сьмиліве тверджене, бо пише, що „urzą-

дах, сокира давонить о тверде дерево і вилумлює грубі двері; тут запалює ся стіг сїна, паркан, сакля і стовп густого диму підіймаєть ся в гору. Ось козак воліче мішок муки і диван; назвник, утішений виносить з саклі бляшаний підног і якусь шмату. Інший з розложеними руками намагаєть ся зловити дві курки, що тиснуть ся під паркан. Третій найшов десь величезний горнець молока, не а потім з голосним сьміхом кидас ним об землю. Полк, з яким я відбував похід з кріости Н. також опинив ся в авлі. Капітан сидів на даху саклі і курив з короткої люльки з таким непорухним спокоєм, що на его вид я почув ся в ворожім авлі, немов у себе дома.

— А! ви тут? — сказав, побачивши мене.
(Дальше буде).

*) Який чарівний вид.
**) Чарівний.
***) Війна в так гарнім краю се правдива приємність.
****) А особливо в добрім товаристві,

dził Józef II. r. 1784 uniwersytet we Lwowie, ufundowany tu pierwotnie przez króla Jana Kazimierza r. 1661.“ Модифікація так значна, бо між словами „właściwie“ а „tu pierwotnie“ є формальна пропасть, котра тверджене проф. Бальцера зводить вкінци до заложеня нового університету!

Вельми нездецидоване становище заняв в тій справі теперішній ректор Львівського Університету, проф. Фінкель, за которого ректорства має відбути ся ювілейний обхід. Его погляд повертає ся з одної сторони між чувством польського патризтизму а почитем історичної справедливости з другої сторони. В своїй ректорській промові при інавгурації р. шк. 1911/12 згадує він, що „Minęło ćwierćstulecie, lat 250, od pierwszej fundacyi Uniwersytetu we Lwowie przez króla Jana Kazimierza“, що „myśl“, кинена сям королем „podjęta została po kasacie Towarzystwa Jezusowego przez Monarchów z dostojnego Domu Habsburgów“, але слова про „Króla Założyciela“ і усправедливлене, що сьвятковане сеї річниці „nie ujmuje nic z jej zasłuzde różniejszej“, дають повод до твердженя, що розходять ся тут о Яна Казимира як о властивого основника Львівського Університету в протиставленю до цесаря Йосифа II. (Przemówienie Rektora Uniw. Lw. dnia 12. paźdź. 1911 str. 13—14).

А що академічний сенат обходять сю річницю не лише як „doniosłe w historyi naszej umysłowości zdarzenie“, але й jako річницю теперішнього університету, сьвідчить хоч би „Księga Pamiątkowa ku uczczeniu 250-tej rocznicy założenia Uniwersytetu Lwowskiego przez króla Jana Kazimierza“.

Чи справді отже теперішній Університет ім. цесаря Франца І. ествує 250 літ, чи его властивим основником є Ян Казимир а не Йосиф II.?

Више бачили ми, що в 1884. р. обходили університетські власти офіційально, хоч тихо, річницю столітнього ествования Львівського Університету. Се видно і з принагідних промов і з печатаної історії сего університету.

З сеї історії бачимо наглядно, що вправді австрійське правительство перетворило Львівську Академію на лицей в значіно, уживаним в австрійських краях (хоч урядово не дадо ему сеї назви), полишило хвилею деяких давних учителів, а рівночасно спровадило нових з Відня (Finkel—Starzyński I, str. 39) але коли б не цесар Йосиф II., Львів не був би бачив так скоро університету. Бо мимо сего, що вже цесарева Марія Тереса організувала наукові інститути і задумувала „ufundować uniwersytet we Lwowie“ а то „na wzór uniwersytetów w krajach dziedzicznych a przedewszystkiem wiedeńskiego“, то одначе „Plan cesarzowski nie doszedł za jej życia do skutku... Syn jej dopiero, cesarz Józef II., dokonał rozporządzenia przez matkę dzieła „ibid. str. 43—44).

Історик Львівського Університету, автор першої часті его історії проф. Фінкель, виразно підчеркує его ествование як о зовсім новій фундації, хоч, як ми бачили, в своїй ректорській промові заняв нездецидоване становище. „Założenie uniwersytetu, które, rzecz można, nie schodziło obecnie z myśli cesarza, miało być wkrótce urzeczywistnionem... Brigido był teraz pomocnym cesarzowi w ufundowaniu uniwersytetu“ (Finkel—Starzyński I, str. 47). „Pierwszym rektorem Uniwersytetu lwowskiego został Wacław Bertański“ (ibid. str. 54). „W pierwszym roku istnienia Uniwersytetu lwowskiego były tylko dwa lata filozofii“ (str. 60). Розділови про Університет ім. цесаря Франца І. дає проф. Фінкель заголовок „Powtórna fundacya i inauguracya“, (str. 194), вважаючи очевидно фундацію Йосифа II. першою. (пор. ще str. 205 „Akt powtórnej fundacyi“).

(Конець буде)

Політичний огляд.

Заграниця.

Вилученє Холмщини. Мимо енергічних протестів зі сторони Поляків вилученє Холмщини з Польского Королівства стало ся вчера довершеною подією. Про се читаємо в телеграмі петербурскої тел. агенції такий звіт: На дневнім порядку вчерашнього засіданя думи стояло третє читанє холмської предлоги. Посли були дуже численно зібрані. Промовляли переважно Поляки; живу дискусію викликав виключений в другім читаню уступ 10. Октобрыст Антонов вніс, щоби сей уступ звучав слідуєчо: „Холмську губернію виключує ся з управи варшавского генерал-губернатора і віддає ся єї безпосередно під управу міністра внутрішніх справ“. Сей внесок прийнято 140 голосами проти 87. Онієля значною більшости відкинено всі поправки, поставлені Поляками. Внесок єпископа Евлогія, щоби привернено давнійшу предлогу правительства, щоби адміністрація не обходила католицьких сьвят в холмській губернії, прийнято 180 голосами проти 91. Проти сего внеску промовляли п. Парчевський і Родічев.

Онієля прийнято всі інші точки в стилі зації 2-ого читаня і дискусією замкнено. По промовах єп. Евлогія, Гарусевича, Родічева, Димші і Анрепа прийнято цілу предлогу 156 голосами проти 108. Ухвалу прийнято оплесками на правиці і в часті центру, а псыканьями на лівиці.

Італійско-турецка війна. Передвчєра вечером розійшла ся вістка, що турецке військо на острові Родос побито Італійців, які втекли на свої кораблі. Ся вістка повстала в сей спосіб: турецкий міністер почт Таляд-бей, одержав приватну денешу від губернатора в Смирні, що єму хтось (!) доніс про битву на Родосі, фатальну для Італійців, бо побито їх на голову, 1.000 взято в полон, а решта втекла на кораблі.

Таляд-бей показував всім денешу, а агенти корреспондентських бюр розтрубили се по сьвіті.

Та ся вістка неправдива, а радше неімовірна. Турки могли побити Італійців, але не могли їх прогнати, бо над берегом грянули би були італійські армати і розшматкували турецкі відділи.

„Köln. Zeitung“ доносить, що на Родосі находять ся три турецкі баталіони і дивізія гірської артилерії. Комендант турецьких війск одержав приказ цофнути ся в глибину краю і боронити ся підїядовими нападами перед Італійцями.

Домаганя Литовців на полі шкільництва. Підчас нарад над бюджетом російского міністерства просьвіти п. Кузьмо іменем Литовців вясував в сей спосіб домаганя Литовців на полі шкільництва: 1) признане указом з 1905 право ученя по литовски в початкових школах в місцевинах з литовскою мовою має бути виконуване в цілости дирекціями і шкільними надзирателями; 2) учителями і учительками в ковненській і виленьській губернії в місцевинах з литовскою більшостию мають бути іменовані особи, що знають литовську мову; 3) як найскорше має бути отворена в ковненській губернії женська учительська семінарія; 4) до Литовців, що учать ся в учительській семінарії в Поневєрі не має ся приміювати обмеженя процентовой норми.

Відкликанє німецкого амбасадора в Царгороді. Є майже певним, що німецкий амбасадор в Царгороді барон Маршал в коротці оставить своє становище. Сим разом в великих ласках у німецкого цесаря. Бо дипломатична кар'єра Маршала була поважно захитана перед 15-ти роками наслідком одного процесу. Маршал понав був в цесарську неласку, аж поки не одержав становища амбасадора в Царгороді, як „принесло честь его дипломатичним способностям та й привернуло знова ласку і увагу цесаря до него. В останних роках, коли на Балкані ествує вічна непевність положеня, заснів талант Маршала в повній силі. Цесар Вільгельм заявив єму свою приязнь, а наслідком того імя Маршала повторило ся вельми часто при змінах в канцлерскім уряді в Німеччині. Та мабуть Маршал самий не бажав стояти на чолі внутрішньої політики і аж тепер, коли найважніша для Німеччини амбасада — в Лондоні — прийшла до обсади, цесар Вільгельм віддає єї в досвідні руки Маршала.

З державної ради.

Бюджетна комісія вибрала вчєра підкомітет, котрому приділено закон про італійський виділ. Відтак рада комісія дальше над рахунковими замкненнями.

Пос. Окуневский поставив таку резолюцію: Взиває ся правительство, щоби на основі начерка референта в справі рахункових замкнєнь за р. 1910. і за попередні літа предложило образ державних фінансів і старало по змозі о як найскорше его розповсюджене.

Пос. Роснер поставив до внеску референта поправку, щоби правительство при більших і конечних видатках, котрих не можна покрити фінансовим вирівнанем, домагало завчасу додаткових кредитів, та щоби про значні видатки понад бюджетний прелімінар повідомляло сейчас палату послів.

Відтак комісія полагодила справу рахункових замкнєнь від 1904—1910 р., приймаючи внесок референта Штайнвендера з вїтмом уст. II, замість якого прийнято внесок п. Роснера.

На конець 20 гол. проти 14 висказала комісія догану б. міністрови торгівлі за се, що набуте акцій полудн. нїм тов-а мореплавби і субвенціонованє тов-а Austro-Americana наступило без попередного повідомленя конституційних чинників.

Правничка комісія радила над новою карною процедурою військовою. По промовах пп. Лібермана і Маркля, мін. Гохенбургер звернув ся проти значніших змін закона, що відложило би лише реформу на дальший речінець. Мотивував язикові постанови процедури і заявив, що війскові чинники кладуть найбільшу вагу на се, щоби посередна мова армії, мова німецька, заняла становище відповідне єї значіно.

Постанову основних законів трудно погодити з тою задачою війска з огляду на се, що розміщене війска не відбуває ся територіяльно і часто якийсь полк находить ся в краю зовсім чужім єму під оглядом мови, так що основа приміювана до цивільних судів не може бути приміювана до судів війскових.

Військова комісія радила вчєра дальше на війсковими законами.

Босанська комісія прийняла en bloc всі предлоги в справі прилуки. Звітником вибрано п. Редліха. Одногласно рішено також, щоби разом з рефератом була переведена розправа над всіма справами, що лучать ся з босанською справою, як правнодержавними, політичними, господарськими і комунікаційними, та щоби як найскорше поставлено в палаті відповідні внески.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привіднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Ясона; римо-кат.: Беатрикс. — В неділю: руско-кат.: Івана; римо-кат.: Теодори.

— **З Клепарова.** Комітет будови церкви в Клепарові запрошує отсим усіх своїх прихильників на торжественне поблагословленє звїниці і давонів, яке відбуде ся в неділю дня 12. мая с. р. о 9½ год. рано. При тій нагоді Вп. Родимці будуть мати нагоду познакомити ся з вислідами чотирирічної невстигнутої праці клепарівських руских передміщан.

— **Участь заграниці в євхаристійнім конгресі у Відні.** Євхаристійний конгрес у Відні заповідає ся дуже величаво. Не будуть там лише Австрійці, але також католики з цілого сьвіта. Головно пропагаторську задачу сповняють католицькі часописи, які кличуть і заохочують католиків з найдальших закутін сьвіта до Відня на час 12. до 15. вересня с. р. Вже доси є много замовлєних окремих поїздів. І так в Авсбургу замовлений окреміи поїзд велєн. на 400 учасників, дальше з Норимбергії, і з Вроцлава замовлено по два поїзди. Навіть з такого малого краю як Люксенбург замовлено окреміи поїзд. Не остала ся також по заді і Голяндія, Англія і Америка. І в Франції має бути окреміи поїзд, іменно з Парижа виїде більше як 300 учасників з архієпископом Парижа; як зачувати, і інші

Просимо відновити передплату.

сторони Франції задумують взяти окремі поїзди. З Бельгії є досі вже 500 зголошень. Велике заінтересоване конгресом слідне в Італії. З Італії вибирає ся дуже багато народу до Відня, а навіть придуть католики Туреччини, з Царгороду, Малої Азії, Єгипту (50 учасників з Каїро). Столиця Габсбургів над Дунаєм буде сего року в вересні свідками великої набожності до Найсвятійших Тайн. Сей конгрес братнього і мирного свята майже всіх народів цілого світа буде мати величезне значіння для всесвітнього мира.

— **Народне житє в Цішанівщині** поступав дуже скоро вперед. До недавна належав сей повіт до найбільше занедбаних і забутих. В самих місті, де живе значна скількість руского населення, не було до недавна навіть церкви, так що місцеві Русини були засуджені на латинцєне і польщенє. Останними однак часами такі невідрадні обставини зовсім змінили ся. Завдяки трудам свідоміших одиниць почала Цішанівщина пробуджувати ся до нового житя. За короткий час побудовано в Цішанові величаву церкву, повстала читальня „Просвіти“, дальше філія „Просвіти“, „Сільський Господар“, „Спілка для збуту худоби“ та кредитове тов-о „Народний Дім“. Так само в повіті, де загніздоило ся було москвофільство, заролло ся від всїляких просвітних, економічних та сокіольско-січових організацій; майже всюди є читальні „Просвіти“, „Райфайзенки“ та „Спілки Рочдела“. В неділю дня 21. цвітня заложено в Цішанові тов-о „Сокіл“, до якого вписало ся 68 членів. Перші збори тов-а „Сокіл“ були дуже численні. Збори отворив гарною промовою о. Костек, парох Нового Села, який відтак проводив зборам. Статут пояснив висланий „Соколом-Батьком“ відпоручник п. Іван Ігнат. Гарною промовою повитав молоде товариство також п. Ів. Тоган, директор школи в Новім Селі, котрий є подвижником народного житя в цілім повіті.

— **Вістки з України.** В 1911 році по харківських читальнях товариства „Грамотности“ відбуло ся 9 українських відчитів при участі понад 2 тис. слухачів. Читано такі твори: „Вуси“, „Галька“, „Без хліба“, „Хата“, „Перекотиполе“. Крім того по всїх читальнях улажувало відчити присвячені 50. роковинам смерті Т. Шевченка. На сих відчитах читано з малюнками чарівного ліхтаря житєпис Шевченка та єго твори: „Катерина“, „Наймичка“, „Маскалева криниця“, а кобзар виконував думи: „На смерть Шевченка“ і ин. та роздавано житєписи і твори „Катерину“ та „Наймичку“. Перебувало на відчитах 1.165 слухачів. — Дня 6. с. м. в помешканю „Українського Клубу“ в Києві відбуло ся наукове засіданє Укр. Наук. Товариства для членів і гостей. Прочитано реферати: 1) С. Драгоманов: „Муниципальні підприємства в Швайцарії (з демонстрацією знімок); 2) З. Кошеля: „Українські каоліни і чи можна з них фабрикувати препарати алюмінія“. — Загальний стан озимини на Київщині доволі гарний. Місцями, однакє зеленє виглядає дуже кепсько. Так, у південно-західній частині київського повіту, а потім у повітах васильківським, сквирським і таращанським озимина повипривала й її доведе ся пересівати. Загалом доведе ся пересіяти коло 15 проц. усїєї озимини.

— **З „Української Громади“ в Ризі.** Дня 30. марца відбули ся річні загальні збори „Української Громади“ в Ризі. Зі звіту дізнаємо ся, що Громада відсвяткувала 50-літній ювілей Т. Шевченка і уладила кілька українських вечерниць. В програму свята Шевченка входила панаша в зборі за улокий душі поета і вечерниця, до яких зорганізовано хор, виписано ноти і п. За перший рік своєго єствования уладила „Громада“ 14 вечерниць, на яких було пересічно по 1500 душ. В програму входив власний хор, а також солісти, декляма-тори, виставлювано українські пєси і т. п. Виступали переважно члени „Громади“. На них прочитано 5 рефератів: два Ю. Л. Галабутського: „Мотиви поезий Шевченка“ і „Шевченко — народний поет“, два Ів. Васильченка: „Про Б. Грінченка“ і „Шевченко та народна освіта на Україні“, оден П. М. Полтарева: „Про Маркіяна Шашкевича в приво-ду 100-літних роковин єго уродин“. Рада старшини вислала телеграму на Шашкевичеве свята у Львові. Крім сего рада положила підвалити під заснованє бібліотеки при „Громаді“. В тій цілі придбала кільканадцять томів творів українських письменників і передплачувала головні українські часописи. Статут „Громади“ був напечатаний українською мо-

вою. Крім сего старшина брала участь у святкованю 25-літнього недагогічно-громадської діяльності своєго члена і одного з фундаторів „Громади“ Юр. Андр. Галабутського, якому вручила в дарунку твори найкрасших сучасних письменників. В часі мивулого року вступили до „Громади“ 62 члени. Діяльність сеї „Надбалтійської Української Громади“, можна сказати, носила головно, за перший рік єї єствования, організаційний характер.

— **Тарасове свята в Канаді.** З Вінніпегу доносять, що тамошна читальня „Просвіти“ уладила дня 13. цвітня с. р. концерт в честь 51. роковин Шевченка. Концерт складав ся з двох частей: з самого концерту і з представлення п. з. „Бунтівник“. В склад концерту входило 18 точок. Були 3 мішані хори, а два мужєскі. Крім хорів було три соля і вісім деклямацій. Також і відчит: „про житє і значінє Шевченка“ становив одну точку концерту. Свята закінчилось о 1. год. відспіванєм гимну: „Ще не вмерла Україна“.

Другого дня відбув ся такий самий концерт в салі „Квінс“. Давало єго тов. „Запорожка Січ“. Концерт сей випав як найлучше. Мимо сего, що давали єго соціалісти, відбув ся він торжественно, спокійно, без обиджування релігії, або національних чувств, не так, як се звичайно буває у „червоних товаришів“ в Галичині.

— **Лихий стан збіжа.** В наслідок посухи і зимна потерпіла дуже озимина, особливо житто. Обчислено, що як би так дальше було, була би більша недостача збіжа, чим втєрік, бо всї засоби вже вичерпано.

— **Російські шпигуни по селах.** Російське шпигунство управляли доси в Галичині ріжні царєславні сурдатовці, як Мончаловскі, Бендасюки і т. п. рублєхачи, тепер і між кацапськими мужиками найшов ся шпигун. В Жовкві арештовано Стефана Дюбка, сина рільника зі Звертова. Стефан виемігрував був перед 10 літами до Росії і вступив там до армії. Сего року вернув він в цвітні з Росії і замешкав в Дзіболках, недалеко Жовкві. Село Дзіболки є звисне з москвофільства і — там то почав зараз Добко русофільську агітацію. При тім не звертав він своєго ока ніколи від розміщення війск і від приготування до російської австрійської війни. Хотів видно шпигувати в околиці Жовкві, а єсли би було більше часу, то і в інших. Є він дуже сприятним шпигуном. В Росії був підфіцїром російської піхоти в Смоленську. Брав навіть участь в російсько-япанській війні. Власть догадують ся, що він виховував ся в російській шпигунській школі. Звиджуване ним околиці, і єго русофільська агітація звернула увагу жандармерії, яка Добка арештувала і перевела у него труєницю та знайшла переписку і записки, що доказують вину увязненого.

— **Шпигунство без кінця.** Вчєра арештовано у Львові поручника артилерії“ Фр. Г., під замітом шпигунства в хоєен Росії.

— **Жертви готівкою** не звільняють нікого від обовязку жаданя купонів Р. Т. П. і уживаня товарів з маркою Р. Т. П.

— **Шпигунство в Країні.** Недавно крутило ся кількох прогуківдів через кілька днів коло залізничного шляху в місцевині Вохаймер-Файстриці. Жандармерія звернула на них пильну увагу і вислїдила, що они є шпигунами. Два з них однак завчасу утікли, а трох жандармерія арештувала. Всї три походять з Цівідале в Італії. Два є італійськими офіцїрами альпєйських стрільців в Цівідале, а оден є сином тамошного реставратора.

— **Виключенє соціалістичного посла з пруского союму при помочи поліції.** З Берліна доносять: Підчас вчєрашньої розправи в прускїм соїмі над начерком закона в справі скріплення німецької посїлости в краях з мішаною мовою прийшло до дуже бурливих сцен. Соціал. посол Борхардт переривав безнастанно бесїдникам, що промовляли в сїй справі за що предсїдник бар. Ерфа звивав кілька разів непосидючого посла до порядку, та просив, що си посла робили свої заміти і оклики зі своїх постїйних місць. Коли Борхардт дальше переривав бесїдникови, предсїдник звивав єго в послїднє, що би вернув на своє місце і звїдтам висказував свої замітки. Борхардт не послушав звиваня, супроти чого предсїдник виключив єго з решти засіданя. Упертий замок заявив, що не уступить. Предсїдник замкнув засіданє, а коли піднято наради на ново, а Борхардт не хотів опустити салі, війшов до салі офіцїр поліції з 4 поліцїантами, котрі вивєсли виключеного посла мимо єго опору насильно зі салі. Коли Борхардт небавом

знова вернув і не послушав дальших звивань предсїдника, вивєсли єго поліцїанти другий раз. Дальший хїд нарад був до кінця дуже гамірний.

— **Адвокати перед судом.** Оборону адвоката Сувільського обяв др. Я. Горовіц. Часописи доносять, що проти кількох львівєких адвокатів заряджено слїдство за лихву. Вчєра вичєчено знова слїдство о обман одному з львівєких адвокатів В. Карний донос закидає єму, що він обманив власника фабричного підприємства Регаля (фабрика зеркал і рам). Справа була така: Фабрикант в критичнім положєнню звернув ся до одного з адвокатів з просьбою, що би він виробив єму позичку. Адвокат відрадив єму се робити, вате порадив єму оновістити конкурс і заплатити вірителям лише 30 проц. їх належитости. З зароблєних в сєй спосіб 70 проц. мав зараз адвокат дістати кільканадцять тисяч корон, вате мав бути управителем конкурсної маси і як найкорисїйше мав поладнати справу фабриканта. Фабрикант послушав. Виставлено на жадану адвокатом суму, векслї, які запротєстовано, а коли підприємник їх не викупив, оголошено конкурс, почім сєй адвокат став управителем конкурсної маси. Однак та господарка не подобалась вкінци фабрикантові, бо була дуже дорога, і не маючи жадного вихоу, довїс він про все прокураторсїк.

— **Проти студентських страйків.** В реальній школі в Вайдєнгоферн в Долїшній Австрії уладили ученики страйк і не прийшли до школи. Шкільна рада дарувала їм той день с. є наказала, що би всїм ученикам оправдати ті години. З сєй причини видало тепер міністерство просвіти розпорядок, в яким заборонєно таке легке поступованє підчас студентських страйків.

— **Розбишачтво у Відні.** Звїдтам доносять: На ул. Taborstrasse хотїла поліція арештувати минулої ночі трєх опришків. Опришки почали стрїляти до поліцїантів з револьверів, на що поліцїанти відповіли також стрїлами. Стрїлянина тривала півтора години і ввєликала в цілій околиці великий переполах. Вкінци вдало ся поліції зловити двох опришків, котрі були сховали ся; третий в самоубийчїм намірі стрїлив до себе три рази і в безнадїнім стані перевезено єго до шпиталя. З поліцїантів не скалічено нікого.

— **Обманство при військовій бранці.** Зі Станїславова доносять, що тамошна прокураторія впала на слїд великих обманств при бранці, яких допускав ся властитель дібр Ш. Лібілїх разом зі своєю жінкою. Лібілїх арештовано. Згадати належить, що Лібілїх був вже кілька разів обжалований о подїбні обманства, а раз був навіть покараний 4-місячною вязницею. Заносить ся на сензаційну розправу.

— **Глухонїмий наслідник престолу.** Князь Жем, син іспаньского короля Альфонса, 4-літній наслідник престолу, як доносять часописи, є глухонїмий. Мимо сего батько уридїлив єго до 4. полку артилерії як рядовика.

— **Бузьки вигибають.** Сего року появило ся в Галичині о много менше бузьків, як давнїйше. Причиною сего є затровнє бузьків аршенником в полуднєвій Африці. В тих краях мають тисячі бузьків застєлювати своїми трупами тепер землю. Яким способом они погинули? В полуднєвій Африці являє ся часто саранча. Тамошні мешканці посипають землю аршенником, що би вигубити шкідників. Бузьки збирають тоді саранчу, яка лежить на землі і нею затроюють ся.

— **Ідеальний муж.** В Ірвінґтоні в Калїфорнії відбував ся цікавий процес. Одна жєнщина ввєсла до суду просьбу о супружний розвїд, а за причиною подала она ідеальність своєго мужа. Муж ский виповняв всї бажаня жінки, ніколи не обмежував границь єї приємностїй і ніколи не виповів навіть лихого слова. Ніколи вчєром не виходив поза дім, не курив, ані не пив. Судия спитав мужа, чи єго жінка коли робила єму які заміти? Муж відповів, що она говорила, що тоді буде єго любити, як він буде острим і як буде з нею сварити ся. А що муж до сего нездатний, отже жінка єго не любить. Судия по вислуханю обоїх, відправив їх домів, жєлаючи всїм жінкам таких мужів.

— **Статистика кар в Росії.** Після обчисленя „Рїчи“, підчас першого чвєртьроку с. р. засуджено в Росії на смерть 53 особи. З тих засуджєних було в сїчні 4, в лютім 23, а в марцо 26. В останнім місяці засуджено 28 осіб. Що до місцевостїй, в яких накладано ті кари: в Красноярську 7, в Владивостоці 5, в Пормі 3, в Мінську 3, в Катєринославі 2, в Ти-

флісі 3, в Москві 2, в Челябінську, Варшаві і Іркуцку по одній. Що до прєсових кар, в часі першого чвєртьроку наложено на 73 пєсьм 25.600 рублів пенї. Окрім сего засуджено на тримісячну кару кількох редакторів за статї про Гермоєна, Гелїодора і Распутиня.

— **Суфражистки в Америці.** В Новім Йорці відбув ся в неділю великий похід суфражисток. На передї походу ішло 26 музик. В походї брали участь новоїорскі мільярдєрки в богатих строях, переважно білих і жінки з середних і низших верств. Перед походом їхав відділ, вложений із 100 жїнок на конях; деякі з них були в мужєских одягах, що викликало велике обурєнє серед мужчин, а згїршенє серед жєнщин несуфражисток. В походї взяли також участь деякі мужчини, приклонники виборчого права для жїнок. Між учасниками походу а товпами, ворожими жїночому рухови, прийшло на кєнець до бїйки, а поліцїя лише з трудом привєрнула лад.

— **Кілько є жидів?** Після урядової статистики „Jewish Year Book“ (Жидівський річник) числить жидів на цілім свїті на 11 мільонів. З того на Европу припадає: 8,700,000, на Амеряку 1,550,000, на Африку 350,000, на Азію 24,000, а на Австралію 17,000. В Европі живе жидів: в Росії 5,100,000, в Австрії 2,100,000, в Німєччині 600,000, в балканьських крах 400,000, в Бельгії і Голяндії 15,000, в Англії 90,000, Франції 100,000, а в Італії 40,000; в конгрєсівці живе 1,800,000 жидів, а чого на саму Варшаву припадає 300,000. В Новім Йорку є 800,000 жидів. В інших містах жидівська народність числить: Відєнь 180 тисяч, Будапєшт 160 тисяч, Берлін 100 тисяч, Льондон 80 тисяч, Париж 50 тисяч, а Єрусалин 40 тисяч. — Росія і Австрія є найбогатшими що до числа жидів, а особливо ся „благодать“ навістала ті сторони обох держав, де нарід найменше свідомий.

— **Хто бере при купні купон Р. Т. П.,** спонукує куща до зложеня малої жертви на цілі Товариства.

— **Конфіскація.** Київська прокураторія приказала сконфіскувати книжку проф. львівського університету Мих. Грушевського п. з. „Українська мова і школа“.

— **Чоловік, який жив за Наполеона.** В місцевині Івра під Парижом находить ся малий дімок, на якого двєрах є напись: „Pierre Schamel Roy має 105 літ“. Там живе чоловік, що видів Наполеона в часах єго слави. Образ цїсаря так врыв ся в єго душу, що нині по 100 літах видить так ясно, як коли би то було недавно. Отець Шамеля був у цїсаря ординансом, а мати була крєвною Тальми і мешкала у великого артиста. Наполеон часто прикликав до себе Тальму, тому малий Пієтє видів все цїсаря. Першу стрїчу з Наполеоном тямив Шамель лише з оповідань своєї бабки.

— **Хорватські академіки на львівськїм університеті.** Через замкнєнє хорватского університету розїїшли ся тамошні студенти по всїх чужих університєтах. Не оминули они і Львова. Записало ся на львівський університет 21. З тих на філософію 1, на права 9. Інші 11 записали ся на фармацевтику.

— **Про купіль в ванні.** Одним з найновїйших здобутків науки є ствердженє бактериологами, що купелї, невідповідно примінені, замість усувати бруд з тіла, лашє єго ще більше занєчищує, тому що дуже значно збільшають число бацїлів на людській шкірі. „Купіль занєчищує“, впевняють найвизначайшїи бактериологї. Бактериолог Нікольский виказує, що після купелї число бацїлів на людській шкірі побільшає ся в чєтверо, а Япанєць Гїдакаптверджує те саме. Натомісць російський бактериолог Марков ствердив зменшенє по купелї числа бацїлів о одну шєсту часть; ту однак мусить ся взяти під увагу, що без сумніву мусів кілька разів змінити воду в ванні. Гїкада зробив досвід з трєма людьми, які оден по другім купали ся в тїй самій ванні. Після кожної купелї казав ванну чєсто вимити і наповнити свїжою водою. У першого купаючого ся найдєно на плєчах перед купелею 420, а після купелї 1.000 бацїлів; у другого 84 перед а 270 по купелї; у трєтого 60 перед а 280 по купелї. За часті купелї є отже принайменше з бактериологїчних зглядів зовсім злишні, єсли ванна не буде належито вичищена, а по купелї не пополоче ся купаючий чистою водою. Нєхарні можуть отже триумфувати, що придержують ся точно вказївок науки.

Телеграми

з дня 10. мая.

Царгород. (ТКБ.). Зачувати, що з 60 мін, положених в Дарданелях, вчера усунуно 27, а прочі усунуть в часі 3 або 4 днів.

Солунь. (ТКБ.). Валі вигнав італійського лікаря Фоскольо, який звернув на себе підозрінє.

Берлін. (ТКБ.). З Гельсінґфорсу в Фінляндії доносять про масові трусениці і арештованя серед моряків на російським панцирнику і в пристані. Як зачувати, розходило ся ту о задумане висадженє корабля у воздух.

Лондон. (ТКБ.). Англійский банк знижив дисконт з 3 і пів на 3 прц.

Петербург. 44 послів до думи зголосило внесене, яким звиває правительство, щоби до 1918. р. вибудувало канал з Риги до Херсона в ціли улешеня вивозу російського збіжа за границу. Внескодавці мотивують свою предлогу замкненем дарданельского проскину.

Петербург. (ТКБ.). Уральский простір zagrożений чумою.

Москва. В місті настала велика сніговія.

Новий Йорк. (ТКБ.). З Мексика доносять, що наслідком землетрясеня завалила ся половина міста Запотлан і згнуло 34 осіб, а в сусідній місцевині згнуло 16 осіб. По землетрясеню наступив вибух вулкана Піко де Коліма.

Балаканка.

От і вібралось нам на балачку! Та як ту балакати? наперед таки тре згадати конче про політику, без неї-ж годі жити. Війна, кичуча війна на кількох пунктах світа. Перед всім між Італією і Туреччиною. Італієне напали на Тріполіс, край аравский належачий до Туреччини. Перше Туреччина завосвала Аравію, а відтак Тріполіс. Здавалось, що Туреччина вже всі краї аравські безпечно держить в кишені — аж тобі на! Завидні Італієне хочуть Тріполіс Туркам відобрати і собі „в імя культури“ присвоїти. Бачите, на світі нічого сталого і незмінного. Один шарпає другого, та ще приговорює, що те все діє для поступу. Та хотби се все сподіялось без проливу крови, мирно: взяв, бо ся сподобало, тай тільки. Та ба! Один бере „для поступу“, другий також „поступник“ в своїм розумію не хоче дати, тай за чуб один одного тормосить і ле ся кров як вода і повстає люта війна. Арави не уступають, разом з Турками, теперішніми своїми панамі, спинають вкочене Італієне. А Італієнам се не влад, тож боронячих ся Турків і Аравію, оборонців своїх теперішних панів, без помилованя стріляють. Те, розуміє ся, обрушує передовсім веі благородні пані, — бо серце всіх женщин милостиве і добре — тож остро порікають всіх Італієн, що так без спросу лзуть у чужий край, та ще безмилостно стріляють...

Так на примір панна Марія Дулембянка на Італієн дуже гвіває ся, що так негречні, бо, як слухно каже, не повинні чужий край забирати — *justitia est una!* Панна Дулембянка єсть то заступниця вселюдської справедливости, рівнателька всіх прав для мужчин рівно як і для женщин, а що недобрий світ все мужчинам дає перед, то уважає ся крайною несправедливостию і великою хибою в уладженю людської суєспільности; тож стає разом з суфражистками сміло против негодности мужчин, котрі повинні укорити ся перед жєнщинами і їм віддати первенство во всім — одним словом панна Дулембянка єсть то політичка. Але не „політичка“, як каже наш люд, котрого жєнський пол „політички“ червоні, сині, зелені і всякі другі дуже любять, бо звисно, красний пол все любить красне, отож всі політички, і кожду жєнщину під певним зглядом можна-б назвати „політичкою“, та така „політичка“ була-б всім приятною, хоть і заврядною. Панна Дулембянка же єсть то незвичайної міри політичка, то єсть занимає ся політичкою і всюда боронить вселюдської справедливости і правди.

Але не тільки в нашім невеликім Львові находять ся такі політички. Також в Берліні, ще перед тим, ніж ві Львові, одна літератка, приятелька вселюдської справедливости і правди, обрушена прожогостию Італієн, скликала віче жєнське і страшно всі пані велегласно ретегували против Італієн. Крик на зборі був страшенний, ціла саля збрна аж трясла ся, а коли-б італієвське військо чуло, які погрози сипали ся против Італієн з краєних усточок пань, тоб певно так налякали ся, щоб всі чим скорше втекли і не булоб вже і т а л ь с ь к о - т у р е с ь к о ї в і в н и... Але красні пані не лише кричали, але заразом постановили на кару лютым Італієнам не купувати більше італієвських політичок, стрічок, стязок і всяких шовкових матерій... Італієн тую кару певноб важко почула, колиб всі красавиці шовкових матерій не спроваджували в Італію. Але небавом показало ся, що любезні Арави напали гурток лікарів несучих поміч раненням і частину причоту червоного хреста і всіх бідолах вимордували, страшно їх перед смертию мучачи „по аравськи“. Так негодованє і завзяте пань на Італієнціх вскорі устало... тим більше, що некупувати політичок, стрічок, стязок і всяких шовкових матерій і для самих пань дуже важка кара... Що до нас, ми тим не журимо ся; війна межі Італієнами і Турками та Аравами певно як кожда війна має і буде мати не одну подробицю страшну та відражаючу, але, як каже панна Дулембянка: *justitia est una*, справедливість одна; се веде ся від того часу, коли з собою воюють люде т. є. хто сильніший або хитріший, того „правда“. Нам здає ся, що остаточно Італієне виграють і заберуть край Тріполіс на власність, хоть, вім до того прийде, це не одну неудачу перебути їм прийде. Але кожда війна не певна, тож певного вислїду наперед голосити годі. Всеж таки справедливість одна, чи головними діячами в подібних справах Французи, Англічане, Німці, Італієне... чи Турки, Арави, Мадяре і ріжні „братя“ Славяне... *Justitia est una!*

Та не лише в Тріполіс така біда. Хиня, Персія, Альбанія... там також закуйовдило, і хто знає, що це з того може бути. А навіть в краях, де нема війни, не зовсім благополучно: ріжні „страйки“, як в Франції, Англії, Бельгії, Німеччині, а також і в австрійско-угорській монархії подекуди мрочить ся, от приміром в Хорватії та декуда инше... В Англії в найновіших часах клопоту богато з суфражистками, котрі хочуть „вільности і рівности“ всіх людеи, передовсім женщин, що так страшно нївечені мужчинами, безсердечними заплїхами, котрі все лише гурнуть до себе, право виборче і всі права. Одна суфражистка публично по лиці батоном висмагала міністра, що не хотів прихилити ся до жадань суфражисток. А міністер — очевидно лютий-лютенний заплїха — місто здивуватись над „відвагою“ суфражистки і її поцілювати в руку, велів батононну суфражистку арештувати, а відтак засуджено її за оказану „хоробрість“ на шестимісячну строгу вязницю. Також арештувано много товаришок, що допускались „для ідеї“ ріжних шкодливих вибриків і засуджено їх після вини на 2—6 місячну вязницю. Англічане поступили зовсім не по шармантски. Відай забули, що в вязницї не будуть сказанціцї могли, як слїд, уживати пудру та політичок, стрічок, стязок і пр., що, розумієсь, для них великим нещастєм! Відні суфражистки, за висмаганє міністра по лиці батоном, за бите шиб і тим подібні „ідейні“ річи така велика кра! Ах, страшно подумати!

(Дальше буде).

Надіслане.

(За сю рубрику Редакция не відповідає).

Др. Мирон Вахнянин

ординує від дня 1. мая с. р.

в Карльсбаді,

Haus „Goldener Löwe“

напротив „Kurhaus y“.

Ботаника на низші класи шкіл середних. Написав Іван Верхратский. З 333 образцями в текстї. Виданє друге. Ціна примірника оправленого в полотно 3 К 60 с. У Львові 1912. Продає ся в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка, в книгарні Ставропільській і книгарні Г. Сейфарта.

З публичної ліцитації, походячі нові меблі продають ся по слїдуючих цінах: Сецесійний креденс К 45, отомана К 26, шафи К 30, спальня К 190 і дальня К 140, столи К 9, уладженя кавалерської кімнати К 120, плюшеві сальони К 90, магонізовані сальони К 180. Крім сего чимало образів, крісел, столів, шаф, креденсів, канап, столиків, занавіс і фіранок. — **„ДОРТЕУМ“ ул. Ліндоґо ч. 7** (бічна Коперника). Порозівє з провінцією листовне.

УВАГА! Наше підприємство купує і посередничить в продажі меблів в приватних домів, з конкурсних і спадкових мас — приймає усю обстанову до перехованя. (18—30) Перша найбільша 25 покоїв богато заосмотрена

Поручає ся

Всечеснійшому рускому Духовенству до ужитку свого і церков:

Напівник Церковний

(Ігн. Полотнюка)

поручений Всесвітл. Митропол. Ординариятю.

Половина чистого доходу зі sprzedaży, призначена на ціли Руского Товариства педагогічного.

Ціна книжки К 3 — опр. 4 К. Замовленя слати до Канцелярії Руского Товариства педагогічного у Львові, Монахського 12. 376(12)

!!!Купуйте!!!

одобреній Радою шкільною крайвою і видавній накладом „Видавництва Чина св. Василія В.“ в Жовкві підручник **Д-ра Богдана Барвіньского** ч. з. „Оповіданя з рідної історії“.

Підручник обнимає 190 сторін текст у XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кредитовім папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підручником рідної історії для руских середних шкіл і дає шкільній молодезі вперше повний образ нашої бувальщини. Писаний так, що надає ся не лише для учеників І класи середних шкіл, але при достатку иншого підручника й для учеників висших клас, для руских виділових шкіл, для семінарій і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народних і виділових учителів.

Надає ся він до науки в дівочих та хлопчачих бурсах і інститутах, а і за своєї присутности також для наших читальнь, для селян і міщан. З хісною може повчити ся з него нашої історії й кождий освічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обємистих книжках.

У Львові набувати можна в Книгарні „Наука Товариства ім. Шевченка“, Ринок 10.

„Дороговказ

для переселенців“!

Хто їде в чужину, потребує конечно провідника, бо буде блукати і влизискають его всякого рода опусті-агенти.

Такий провідник для наших переселенців видадо Товариство опіки над нашими емігрантами:

Руске Товариство св. Рафаїла

у Львові, ул. Коперника ч. 36.

Ціна того правдивого „Дороговказ“ 40 с. Хто замовляє 5 „Дороговказів“ нараз платить 1 К. Гроші на поодинокі Дороговкази найліпше слати в замовленем марками в листї.

Руске Товариство св. Рафаїла у Львові опікує ся нашими переселенцями вже від 1907 року, уділює безплатно всяких інформацій і опіки і роздає кождому безплатно

Карті поручаючі

в адресами мужів довіря по цілім світі, у котрих можуть наші люди жадати опіки. Товариство стоїть в звязі з Товариствами св. Рафаїла австрійским, німецьким, американським і т. д.: Може отже всюди обставати занами людьми.

Товариство св. Рафаїла у Львові видає вже другий рік свою часопись для переселенців:

Емігрант,

що коштує 1 К на рік, а членам Товариства розсилає ся дарем.

Асекуруйте своє майко від огню

В „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Кождий Русин повинен асекурувати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя селянських будинків,

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 вносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінителів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносять з кінцем 1911 року 3,353.305 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на житє у всіх догідних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадіжки з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслї за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Церковна Штука

Торговля дієцезальна в Станіславові

має на складі церковне і столове сьвітло, богослужебне гварантованє вино, знамениті вина угорські і австрійські, так столові як і витравні; добірні фелони, хоругви, плащаниці, часні монстранції, ліхтарі, павуки, хрести, евангелія, всілякі книги і всі знаряди та прибори церковні.

У своїх власних робітнях

виробляє і направляє церковні і металеві річи. Приймає ся до огневого позолоченя часні, монстранції і т. п.

Ціни умірковані.

Чистий зиск призначений на „Дім сиріт“ і на удержанє українських шкіл: школи народної і виділової ім. М. Пашкевича, семінарії учительської і гімназії.

Для уникненя навалу перед надходячими Сьвятами просить ся о вчасні замовленя.

Звертаємо особливу увагу на наше найліпше сьвітло і вино, на його гуртовну і деталічну продажу.

Сьвяц. др. Яків Гурка (Górka) в Тарнові видає слїдуючі твори:

1. *Cześć Maryi czyli o pobudkach i środkach nabożeństwa do Najśw. Maryi Panny.* Краків 1907. стор. 479. Ціна 4 К.
2. *„ycie św. Anieli Merici i dzieje przez nią założonego zakonu Urszulanek.* Стор. 772. Ціна 4 К.
3. *O. P. Segneri T. J. Kazania wielkopostne.* Перевід з італійского, II. виданє в 2 томах 1906. р. (стор. XXIX. 334+369). Ціна 8 К.
4. *Bl. X. Jan Marya Vianney, proboszcz z Ars. Kazania niedzielne i świąteczne,* перевід з французского в 2 томах (стр. XVI, 503+360). Ціна 8 К.
5. *Dzielnica Orleańska, Błogosł. Joanna d'Arc.* Тарнів 1911. р. Стор. XIV+480, з 60 ілюстраціями і топографічною картою. Ціна 4 К 80 сот.
6. *Żywot i dzieła B. Holzhausera* з ілюстраціями. Тарнів 1908. р. стор. 245. Ціна 3 К 20 сот.

Сьвященникам гр.-кат. обряду дає автор сі твори з 33% опустом і сплатою на рати. Замовляти просто у автора в Тарнові (площа катедральна). 388(3)

